



Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeberg 4 – 1000 BRUSSEL

Brussel, 22 januari
2010

Uw brief van:
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: 40.035/II/PN
MV/RV

Ter zitting van 16 december 2008 hebben de verenigde afdelingen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) een onderzoek gewijd aan een klacht die tegen het gemeentebestuur door gemeentelijke ambtenaren werd ingediend wegens de volgende feiten.

- 1) Geregeld wordt hun gevraagd om op naam geadresseerde brieven te versturen in het Nederlands met op de keerzijde van de brief de Franstalige versie.
- 2) De commissies verlopen heel vaak in het Frans in plaats van in het Nederlands.
- 3) Het gebeurt ook dat zij op vraag van een schepen een brief of e-mail van het Frans naar het Nederlands moeten vertalen.
- 4) Voor gouden bruiloften moet de betrokken ambtenaar eerst de taalcode van de jubilarissen opvragen bij de dienst bevolking en die personen rechtstreeks in het Frans aanschrijven wanneer blijkt dat zij Franstalig zijn.
- 5) Wekelijkse markt; op vraag van de schepen moeten Franstalige marktkramers een Franstalig inschrijvingsformulier krijgen.

In antwoord op de vraag om inlichtingen van de VCT stuurde u haar een afschrift van de brief die, in dit verband, door het college van burgemeester en schepenen aan de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant werd gestuurd.

In die brief zet het college het standpunt uiteen dat het ten aanzien van elk aangevoerd feit heeft ingenomen.

Betreffende punt 1.

Het college verwijst hierbij naar één specifiek geval: een uitnodiging voor een infovergadering met betrekking tot een vastgoedproject in de gemeente. De rechtstreeks betrokken eigenaars (de direct aangrenzende eigenaars) ontvingen een brief die alleen in het Nederlands was opgesteld. Bij de anderen werd op de keerzijde, ter info, een Franstalige versie van de uitnodiging meegestuurd die beschouwd werd als een bericht aan de bevolking. Het niet ondertekenen van de Franstalige kant heeft geeft aan dat er voorrang wordt gegeven aan het Nederlands.

*
* *

Het document dat door de klagers bij hun klacht werd gevoegd, is een brief op naam die in het Nederlands is gesteld en op de keerzijde waarvan een niet-ondertekende Franstalige versie voorkomt.

Die brief is een betrekking met een particulier in de zin van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (SWT).

Naar luid van artikel 25, §1, van de SWT, gebruiken de plaatselijke diensten in de randgemeenten, in hun betrekkingen met een particulier, de door betrokkene gebruikte taal voor zover die taal het Nederlands of het Frans is.

U stelt dat alle brieven in het Nederlands waren gesteld en dat bij sommige ervan een Franstalige vertaling was gevoegd.

Conform de vaste rechtspraak van de VCT hadden de bewuste, in het Nederlands gestelde brieven integraal en uitsluitend in die taal moeten gesteld zijn.

Op dit punt acht de VCT de klacht derhalve ontvankelijk en gegrond.

Betreffende punt 2.

Het college bevestigt dat zowel tijdens de commissievergaderingen als tijdens de vergaderingen van de gemeenteraad, de algemene regel het gebruik van het Nederlands is, wat niet wegneemt dat het gebruik van een woordje Frans aanvaardbaar wordt geacht in enkele commissies waarin hoofdzakelijk technische termen worden gehanteerd; dit laatste om misverstanden te vermijden en ook de democratische deelname van iedereen aan het debat te waarborgen. De voornaamste bezorgdheid van de commissies is immers de dossiers grondig voor te bereiden teneinde, voor de bevolking, degelijk onderbouwde adviezen te kunnen formuleren. Het college verzekert dat er gestreefd wordt naar een betere kennis van de technische woordenschat en bevestigt dat hierin reeds een opmerkelijke vooruitgang werd geboekt.

*

* *

In de schoot van de VCT is geen enkele meerderheid tot stand gekomen.

Op grond van artikel 9 van het koninklijk besluit van 9 augustus 1969 tot regeling van de rechtstoestand van de voorzitter en van de leden van de VCT en tot regeling van dezer werking, worden hieronder de meningen van de beide afdelingen weergegeven.

Mening van de Nederlandse afdeling.

Luidens artikel 23 van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (SWT), gebruikt iedere plaatselijke dienst die gevestigd is in de gemeente Drogenbos uitsluitend de Nederlands taal in zijn binnendiensten, in zijn betrekkingen met de diensten waaronder hij ressorteert en zijn betrekkingen met de diensten uit het Nederlandse taalgebied en die uit Brussel-Hoofdstad.

De Raad van State heeft in zijn verschillende arresten meermaals duidelijk gesteld (laatste arrest nr. 97.237 van 29 juni 2001) dat, aangezien de gemeenteraad een plaatselijke dienst is

in de zin van de SWT, uit artikel 23 van de SWT volgt dat in de gemeente Drogenbos bij het totstandkomen van de beslissingen binnen de gemeenteraad uitsluitend het Nederlands mag worden gebruikt en dat dit ook voor de mondelinge tussenkomsten geldt.

De Nederlandse afdeling acht de klacht dan ook op dit punt ontvankelijk en gegrond.

Mening van de Franse afdeling

Conform artikel 23 van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (SWT), gebruikt iedere plaatselijke dienst die gevestigd is in de gemeente Drogenbos in zijn binnendiensten uitsluitend de Nederlandse taal.

Volgens het arrest 26/98 van 10 maart 1998 van het Arbitragehof, "zij opgemerkt dat de verplichting om in de randgemeenten tijdens de gemeenteraadszittingen de taal van het taalgebied te gebruiken uitsluitend geldt voor de burgemeester en de andere leden van het college van burgemeester en schepenen en dus niet voor de andere leden van de gemeenteraad. "

Conform het advies 3431 van 25 mei 1972 *"De gemeenteraadsleden van de in artikel 23 SWT bedoelde gemeenten zijn vrij de taal hunner keuze, het Nederlands of het Frans, te gebruiken, wanneer zij zich schriftelijk of mondeling wenden tot het college van burgemeester en schepenen"* (zie ook advies 1067 van 3 maart 1966 en advies 1821 van 25 mei 1967).

In casu en in de mate dat het, enerzijds, niet vaststaat dat schepenen noodzakelijkerwijze het woord nemen in het Frans en dat het, anderzijds, zou gaan om een occasioneel gebruik van het Frans dat verantwoord is door het hanteren van technische termen in sommige dossiers, acht de VCT, Franse afdeling, de klacht ontvankelijk en niet gegrond.

Zij neemt akte van de inspanningen die door het college worden geleverd met het oog op het verbeteren van de toestand door het verwerven van een betere kennis van de technische woordenschat.

Betreffende punt 3.

Het college beschouwt de vraag tot vertaling van Franse teksten niet als een inbreuk op de taalwetgeving. Ambtenaren doen immers ook een beroep op de schepenen om de Franstalige versie van bepaalde teksten na te lezen en te verbeteren.

Het college begrijpt wel de frustratie van de ambtenaren; iedere ambtenaar moet zijn kennis van de tweede taal bewijzen terwijl de taalpremie die daar vroeger tegenover stond, werd afgeschaft.

*
* *

In de schoot van de VCT is geen enkele meerderheid tot stand gekomen.

Op grond van artikel 9 van het koninklijk besluit van 9 augustus 1969 tot regeling van de rechtstoestand van de voorzitter en van de leden van de VCT en tot regeling van dezer werking, worden hieronder de meningen van de beide afdelingen weergegeven.

Mening van de Nederlandse afdeling

Conform de bepalingen van artikel 29 van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (SWT), mag, inzonderheid in de gemeente Drogenbos, niemand een ambt bekleden waarin hij omgang heeft met het publiek, zo hij geen elementaire kennis bezit van de Franse taal.

De bevoegde overheden organiseren er de diensten derwijze dat zonder moeite kan voldaan worden aan de bepalingen die gelden voor de plaatselijke diensten van de randgemeenten.

De vertaling van in het Frans gestelde teksten (brieven en e-mails) door een gemeentelijke ambtenaar en op verzoek van een lid van het college van burgemeester en schepenen wordt door die bepalingen evenwel niet voorgeschreven.

De Nederlandse afdeling acht de klacht dan ook op dit punt ontvankelijk en gegrond.

Mening van de Franse afdeling

Conform de bepalingen van artikel 29 van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (SWT), mag, inzonderheid in de gemeente Drogenbos, niemand een ambt bekleden waarin hij omgang heeft met het publiek, zo hij geen elementaire kennis bezit van de Franse taal.

De bevoegde overheden organiseren er de diensten derwijze dat zonder moeite kan voldaan worden aan de bepalingen die gelden voor de plaatselijke diensten van de randgemeenten.

De vertaling van in het Frans gestelde teksten (brieven en e-mails) door een gemeentelijke ambtenaar en op verzoek van een lid van het college van burgemeester en schepenen wordt door die bepalingen evenwel niet voorgeschreven.

Volgens de wetgever is het preventief toevlucht nemen tot een vertaling niet strijdig met de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken.

In dat verband bepalen de voorbereidende werkzaamheden van deze wetten (Parl. Besch. Kamer, gewone zitting 1961-1962, nr. 331/27, blz 30), dat "aan de vereiste van de wet niet voldaan wordt wanneer er voor een zaak, die in een bepaalde taal moet behandeld worden, gebruik gemaakt wordt van een andere taal en dan, om de schijn te redden, een beroep gedaan wordt op een vertaler".

Beroep doen op een vertaler is in casu een louter interne, gewone materiële organisatiemaatregel die genomen wordt met het oog op de goede werking van de gemeentediensten en dus geen afbreuk doet aan het voorschrift van artikel 29 van de SWT.

De Franse afdeling acht de klacht derhalve, op dit punt, ontvankelijk en niet gegrond.

Betreffende punt 4.

Dat de betrokken ambtenaar eerst de taalcode van de betrokken jubilarissen vraagt, is logisch. De diploma's die door het Hof worden uitgereikt naar aanleiding van de gouden bruiloften worden trouwens ook afgeleverd in de taal van de jubilarissen.

Bij de aanvraag van deze diploma's wordt de taalcode van de betrokkenen dan ook meegedeeld aan het Hof.

Uit respect voor de gezondheidstoestand en de ouderdom van de jubilarissen is het college dan ook de mening toegedaan dat de betrokkenen, in het kader van de heersende traditie, moeten kunnen aangeschreven worden in hun eigen taal..."

*
* *

Conform de vaste rechtspraak van de VCT is het sturen van een uitnodiging, in de zin van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (SWT), een betrekking met een particulier.

Met toepassing van artikel 25 van de SWT gebruiken de plaatselijke diensten van de randgemeenten, in hun betrekkingen met een particulier de door betrokkene gebruikte taal voor zover die taal het Nederlands of het Frans is.

In de schoot van de VCT is geen enkele meerderheid tot stand gekomen.

Op grond van artikel 9 van het koninklijk besluit van 9 augustus 1969 tot regeling van de rechtstoestand van de voorzitter en van de leden van de VCT en tot regeling van dezer werking, worden hieronder de meningen van de beide afdelingen weergegeven.

Mening van de Nederlandse afdeling

De Nederlandse afdeling wenst te benadrukken dat de Vaste Commissie voor Taaltoezicht in haar adviezen de uitspraken van de Raad van State, in casu de arresten van 23 december 2004 en 19 juni 2008, moet naleven: vermelde arresten hebben voor recht verklaard dat de strekking van de desbetreffende omzendbrieven van de Vlaamse regering geen inbreuk vormen op de SWT.

In deze arresten werd verwezen naar het arrest van het Grondwettelijk Hof nr.26/98 van 10 maart 1998 waarin het volgende werd gesteld: *"Hoewel de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken ten behoeve van de Franstalige inwoners in de randgemeenten in een bijzondere regeling voorzien die hen toestaat hun betrekkingen met de plaatselijke diensten in het Frans te voeren en die aan de diensten de verplichting opleggen om in bepaalde in die wetten nader omschreven omstandigheden het Frans te gebruiken, doet die regeling geen afbreuk aan het principieel eentalig karakter van het Nederlandse taalgebied, waartoe die gemeenten behoren. Zulks impliceert dat de taal die er in bestuurszaken moet worden gebruikt in beginsel het Nederlands is en dat bepalingen die het gebruik van een andere taal toestaan niet tot gevolg mogen hebben dat afbreuk wordt gedaan aan de door artikel 4 van de Grondwet gewaarborgde voorrang van het Nederlands".*

De arresten van de Raad van State van 23 december 2004 stellen *"dat hieruit blijkt dat, teneinde grondwetsconform te zijn, de interpretatie van de rechten van wie in de randgemeenten in het Frans wil worden bestuurd, moet stroken met de voorrangstatus van het Nederlands in die gemeenten; dat derhalve de hierboven geschetste, ruime interpretatie van die rechten, gehuldigd door de verzoekende partij en de tussenkomende partijen, die dergelijke randgemeenten zijn, daar niet mee strookt; dat die interpretatie en de blijkbaar daarop gestoelde aangehaalde bestuurspraktijk immers in wezen leiden tot een stelsel van tweetaligheid, waarbij de taalvoorkeur van personen zelfs in bestanden wordt vastgelegd; dat aldus de gevraagde nietigverklaring van een omzendbrief, in zoverre deze omzendbrief, zoals te dezen, een dergelijke onrechtmatige interpretatie wil tegengaan, de verzoekende partij geen*

zulk geoorloofd voordeel kan opleveren; dat zulk een voordeel immers steunt op een niet met de bestuurstaalwet verenigbare interpretatie terwijl, tegen de achtergrond van een noodzakelijk restrictieve interpretatie van het recht om het bestuur het Frans in plaats van het Nederlands te laten gebruiken in het betrokken ééntalig gebied, de interpretatie, zoals uitgedrukt in de omzendbrief, dat het verzoek om het Frans te gebruiken, uitdrukkelijk moet worden herhaald, wel degelijk verenigbaar is met de wettelijke notie "de wens van de belanghebbende" in de artikelen 26 en 28 van de wet op het gebruik van de talen in bestuurszaken".

Conform deze uitspraken van het Grondwettelijk Hof en de Raad van State moet de Vaste Commissie voor Taaltoezicht vertrekken van een correcte toepassing van de geëigende taalregeling in de rand- en taalgrensgemeenten omwille van de uitzondering op de principiële eentaligheid van het Nederlandse taalgebied, zoals gewaarborgd door artikel 4 van de Grondwet.

In casu diende het gemeentebestuur van Drogenbos aan de betrokkenen automatisch een in het Nederlands gestelde uitnodiging te sturen: een in het Frans gestelde uitnodiging kon er immers slechts komen op uitdrukkelijk verzoek van de betrokkenen.

De Nederlandse afdeling acht derhalve de klacht ontvankelijk en gegrond.

Mening van de Franse afdeling

De Franse afdeling constateert dat de Vlaamse kamer van de Raad van State op 22 december 2004 verscheidene arresten heeft uitgebracht over de geschillen rond de circulaire Peeters. Deze arresten komen tot een verwerping van de vraag van de verzoekers, op grond van het feit dat deze laatsten niet kunnen laten blijken van een rechtens gevorderd gewettigd belang en dat hun verzoekschriften derhalve onontvankelijk zijn.

De Franse afdeling constateert anderdeels dat er verscheidene vonnissen in de Franse taal werden geveld door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brussel, Beslagkamer (het ene op 16 januari 2003 en het andere op 15 november 2004) die, op geargumenteerde wijze, de circulaire van de heer Vanden Brande (gericht aan de diensten van de Vlaamse regering) onwettig heeft verklaard.

De Franse afdeling neemt derhalve akte van de uiteenlopende rechtspraak in verband met de omzendingen van de Vlaamse regering.

Inzake administratieve geschillen wenst de Franse afdeling zowel te verwijzen naar de rechtsleer als naar de rechtspraak betreffende de verwerpingsarresten van de Raad van State.

Zowel de Franstalige rechtsleer (*M. Leroy, Contentieux administratif, Brussel, Bruylant, p 621*) als de Nederlandstalige (*Mast, Alen, Dujardin, Overzicht van het Belgisch administratief recht, 1989, p. 621*) zijn van oordeel dat het gezag van verwerpingsarresten betrekkelijk is, en dat de verwerping van een verzoekschrift door de Raad van State geenszins afbreuk doet aan het vermogen van de hoven en rechtbanken om een administratieve handeling onwettig te verklaren.

Wat de rechtspraak van de hoven en rechtbanken betreft, heeft het Hof van Cassatie, in een arrest van 9 januari 1997 geoordeeld dat een arrest waarbij de Raad van State een verzoekschrift tot nietigverklaring van een reglementaire handeling verwerpt, niet bindend is voor de hoven en rechtbanken en geenszins belet dat de geldigheid van de handeling wordt aangevochten voor een burgerlijke rechtbank.

Ten aanzien van die rechtsleer en rechtspraak, is de Franse afdeling van mening dat, enerzijds, het arrest van de Raad van State slechts een betrekkelijke juridische draagwijdte heeft en dat het, anderzijds, zoals overigens door de voornoemde vonnissen van de Brusselse Rechtbank van Eerste Aanleg al werd aangetoond, de hoven en rechtbanken van de rechterlijke macht toekomt zich over de wettigheid van de omzendbrieven van de Vlaamse regering uit te spreken.

Wat het gebruik van de talen in bestuurszaken betreft, laat de Franse afdeling voorts opmerken dat de VCT, krachtens de bijzondere wet van 16 juli 1993 (artikel 61, §7, van die wetten) tot taak heeft te waken over de naleving van de taalrechten van de minderheden als bedoeld in de artikelen 7 en 8 van diezelfde wetten.

Bijgevolg wenst de Franse afdeling geen wijziging te brengen in de rechtspraak betreffende het gebruik van de talen in de randgemeenten en in de gemeenten met een speciale regeling, zoals die nu al meer dan dertig jaar in de schoot van de verenigde afdelingen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht wordt aangehouden.

Zij herinnert er in dit verband aan dat de diensten zich moeten inspannen om de taalaanhorigheid van particulieren die in gemeenten met een speciale taalregeling wonen te achterhalen (advies 27115 van 21 september 1995) en dat een particulier die in een dergelijke gemeente is gehuisvest, bij een bepaalde dienst, niet telkens weer, voor elk document, moet vragen dat het desbetreffende document hem in zijn taal zou worden uitgereikt (advies nr26125B van 22 september 1994).

In casu diende het gemeentebestuur van Drogenbos zich ertoe in te spannen de taalaanhorigheid van de betrokkenen te achterhalen en hun van meet af aan een uitnodiging toe te sturen in hun taal

De Franse afdeling acht derhalve de klacht ontvankelijk doch ongegrond.

Betreffende punt 5.

Veel marktkramers hebben zich tot de gemeentediensten en de betrokken schepen gewend om een vertaling van het inschrijvingsformulier te bekomen. Na een paar weken weigeren werd, ter informatie en om misverstanden te vermijden, een vertaling ter beschikking gesteld. Het was wel de bedoeling om alle officiële inschrijvingen in het Nederlands af te handelen.

*
* *

In de schoot van de VCT is geen enkele meerderheid tot stand gekomen.

Op grond van artikel 9 van het koninklijk besluit van 9 augustus 1969 tot regeling van de rechtstoestand van de voorzitter en van de leden van de VCT en tot regeling van dezer werking, worden hieronder de meningen van de beide afdelingen weergegeven.

Mening van de Nederlandse afdeling

Het uitreiken van een formulier is, in de zin van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (SWT), een betrekking met een particulier.

Volgens de bepalingen van artikel 25 van de SWT, gebruiken de gemeentebesturen van de randgemeenten in hun betrekkingen met een particulier, de door betrokkene gebruikte taal voor zover die taal het Nederlands of het Frans is.

Uit het antwoord blijkt dat in het Frans gestelde formulieren werden uitgereikt aan de handelaars die daarom speciaal hadden gevraagd.

Conform de rechtspraak van de VCT moeten echter, wat de betrekkingen tussen de voornoemde particulieren en plaatselijke diensten betreft, de "particulieren" worden beschouwd als zijnde particulieren die binnen het ambtsgebied van de plaatselijke dienst zijn gevestigd.

In casu kunnen enkel handelaars die in de gemeente Drogenbos wonen aanspraak maken op deze faciliteiten.

De Nederlandse afdeling is dan ook van oordeel dat de klacht, in de mate dat de gemeentelijke diensten van Drogenbos Franstalige formulieren ook uitreiken aan handelaars die niet in de gemeente wonen, op dit punt, ontvankelijk en gegrond is.

Mening van de Franse afdeling

Het uitreiken van een formulier is, in de zin van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (SWT), een betrekking met een particulier.

Volgens de bepalingen van artikel 25 van de SWT, gebruiken de gemeentebesturen van de randgemeenten in hun betrekkingen met een particulier, de door betrokkene gebruikte taal voor zover die taal het Nederlands of het Frans is.

Uit het antwoord blijkt dat in het Frans gestelde formulieren werden uitgereikt aan de handelaars die daarom speciaal hadden gevraagd.

Conform artikel 25, lid 2, van de SWT, antwoorden de plaatselijke diensten van de randgemeenten aan een privaat bedrijf dat in een gemeente zonder speciale regeling van het Frans of het Nederlands taalgebied gevestigd is, in de taal van die gemeente.

Die bepaling is een wettige afwijking op het beginsel volgens welk de taalfaciliteiten slechts gelden voor de inwoners van gemeenten met een speciale regeling.

Die bepaling is dus van toepassing op handelaars die niet in de gemeente Drogenbos wonen; wanneer het, in dat verband, gaat om handelaars die gevestigd zijn in een andere gemeente met een speciale regeling of in het Brussels gewest, dan worden die handelaars voor hun betrekkingen met de openbare diensten, gelijkgesteld met particulieren, en kunnen zij dus een inschrijvingsformulier ontvangen in het Frans.

Het staat overigens niet vast dat een Franstalige inwoner die in het Nederlandse taalgebied is gevestigd, van het gemeentebestuur van Drogenbos een Franstalig formulier zou hebben ontvangen.

De Franse afdeling van de VCT acht de klacht dus, in die mate, op dat punt, ontvankelijk en niet gegrond.

*
* *

Een afschrift van deze brief wordt gestuurd aan de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant, alsook aan de klager.